

Asia: VN/35922/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi sekä luonnos

Lausunnonantajan lausunto

- 1. Lausuntonne ensihoitopalveluun sisältyvien sekä ensihoitopalveluun sisältyvättömien ambulanssilla toteutettavien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun siirrosta hyvinvointialueille sisältäen ensihoitopalvelun sekä muiden kuljetusten asiakasmaksujen muutokset ja kanavointiratkaisun:**

Kehitysvammaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Kehitysvammaliiton kohderyhmänä ovat kehitysvammaiset ihmiset ja muut oppimisessa, ymmärtämisessä ja kommunikoinnissa tukea tarvitsevat ihmiset. Maassamme on noin 50 000 kehitysvammaista ja noin 120 000 puhevammaista ihmistä, selkokielen tarvitsijoita arvioidaan olevan jopa 632 000–812 000 henkilöä. Selkokielen tarpeen taustalla voi olla esimerkiksi kehitysvamma, lukivaikeus, muistisairaus tai se, että suomi tai ruotsi ei ole äidinkieli.

Kehitysvammaliitto edistää kehitys- ja puhevammaisten ihmisten tasa-arvoa ja osallistumista yhteiskunnassa, kehittää palveluja sekä edistää alan tutkimusta. Liitto edustaa yli 90 jäsenorganisaatiota, jotka toimivat vammaisten ihmisten hyväksi.

Kehitysvammaliitto pitää haitallisena kehitysvammaisille ihmisille sitä, että ensihoitopalvelun asiakasmaksua ja ensihoitopalveluun sisältyvättömien kuljetusten perittävässä olevat asiakasmaksut olisivat tasoltaan korkeampia kuin nykyinen sairausvakuutuslain mukainen omavastuu. Ongelmallista on myös, että maksukaton ylittymistä tulee seurata itse. Tämä on haasteellista henkilöille, joilla on kehitysvamma tai muu vastaava tuen tarve. Maksukaton seuraamisessa kehitysvammainen henkilö tarvitsee apua lähi-ihmisiltä. Tilanteissa, joissa henkilöllä ei ole läheisiä on maksukaton seuraaminen käytännössä mahdotonta.

Kehitysvammaliitto pitää muiden järjestöjen, kuten Kehitysvammaisten Tukiliiton ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton tavoin erittäin ongelmallisena, että ensihoitopalvelun ja ensihoitopalveluun sisältymättömien kuljetusten asiakasmaksujen seuranta jää maksukaton täyttymisen osalta asiakkaan vastuulle. Tämä on heikennys nykyiseen maksukattokäytäntöön.

2. Lausuntonne muista esitetyistä asiakasmaksumuutoksista (indeksisääntelymuutokset ja käyttämättä jätetyn palvelun maksun muutokset):

Kehitysvammaliitto vastustaa Kehitysvammaisten Tukiliiton tavoin asiakasmaksujen sitomista hyvinvointialueindeksiin ja siirtymistä jokavuotisiin indeksitarkistuksiin, sillä se korottaa asiakasmaksuja nopeammin kuin nykyinen malli. Esitetyt muutokset korottaisivat muun muassa omaishoidon vapaan aikaisista palveluista perittäviä maksuja sekä vammaispalvelulaissa säädetyn kodin ulkopuolella järjestetyn lapsen asumisen tuen maksua. Nämä palvelut ovat kehitysvammaisille ihmisille ja heidän läheisilleen välttämättömiä. Maksurasitteen lisääminen heille ei ole kohtuullista. Kehitysvammaiset ihmiset ja osa vammaislapsiperheistä ovat vähävaraisia ja pienetkin asiakasmaksukorotukset heikentävät heidän elinolosuhteitaan ja mahdollisuuksiaan elää ja toimia yhteiskunnassa tasavertaisesti. Tähän kohderyhmään on jo kohdistettu monia muita sosiaaliturvaleikkauksia, jotka ovat heikentäneet heidän toimeentuloaan.

Käyttämättä jätetyn palvelun maksua oltaisiin korottamassa. Kehitysvammaliitto näkee tärkeänä, että perimistä arvioidaan tapauskohtaisesti. Kehitysvammaiselta henkilöltä ei voi periä maksua käyttämättä jääneestä palvelusta, jota hän ei ole itse varannut ja joka on jäänyt käyttämättä vastaanottokäynnin muistamiseen tai käyttämiseen tarvittavan tuen puuttumisen vuoksi. Esimerkiksi saapumatta jäävä kuljetuspalvelu vaikuttaa varatun palvelun käyttämättä jäämiseen. Mikäli käyttämättä jätetystä palvelusta perittävää maksua korotetaan, on entistäkin tärkeämpää, että maksun perimisen osalta huomioidaan yksilöllisesti henkilön toimintarajoitteet ja asioiden hoitamiseen liittyvä avun ja tuen tarve.

3. Lausuntonne esityksen vaikutusarvioinneista:

-

4. Edellyttääkö ensihoidon laskutustietojen käsittely muutoksia tietojärjestelmiin (esimerkiksi laskutustietojen saaminen THL:n ylläpitämästä ensihoitorekisteristä hyvinvointialueen laskutusjärjestelmiin)? Arvioi myös muutoksen toimeenpanon aiheuttamia kustannuksia.

-

5. Minkälaisia tietojärjestelmä- ja muita muutoksia ensihoitopalveluun sisältymättömien kuljetusten laskutustietojen käsittely edellyttää? Arvioi myös muutoksen toimeenpanon aiheuttamia kustannuksia sekä toimeenpanoon tarvittava aika.

-

6. Kysymys hyvinvointialueille (mukaan lukien Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä): Millaisia sopimus- ja kilpailutusvaikutuksia esityksellä arvioidaan olevan alueellanne?

-

7. Onko toimialanne lainsäädännössä esteitä sille, että asiakasmaksulakiin nykyisellään sisältyvää viittausta päivähoiton maksuihin (ks. tarkemmin ehdotettu 14 b §) ei jatkossa enää laissa olisi?

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Rieppo Susanna
Kehitysvammaliitto